

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра земельного та аграрного права

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
АГРОСФЕРИ»**

(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

\

Харків – 2020

Програма навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії)

Розробник:

Курман Тетяна Вікторівна, д.ю.н., доцент, доцент кафедри земельного та аграрного права

Затверджено на засіданні кафедри земельного та аграрного права
(протокол № _____ від «_____» _____ 2020 року)

Завідувач кафедри _____

М.В. Шульга

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	11
3. Зміст програми навчальної дисципліни	12
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	14
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	14
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	16
4.3. Освітні технології та методи навчання	17
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	18
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	26
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	31
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	33
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	36
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	40

1. Вступ

1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Ціллю навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» є закріплення, розширення та поглиблення спеціальних правових знань й формування предметних компетентностей у сфері правового забезпечення аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери, активізація аналітичної діяльності здобувачів, вироблення вмінь самостійного аналізу та тлумачення законодавства, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок у регулюванні відносин в агросфері.

Запропонований курс навчальної дисципліни спрямований на реалізацію кваліфікаційної підготовки докторів філософії, які володіють фундаментальними юридичними знаннями у сфері регулювання аграрних відносин в умовах сталого розвитку.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни відповідно до її знаннєвої компоненти і дидактичної структури є: формування фахових та предметних компетентностей, що спираються на науково обґрунтовані аграрно-правові концепції і доктрини, засвоєння теоретико-правових та методологічних засад правового забезпечення аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери, системи аграрного права, сучасних форм ведення агробізнесу, правового регулювання окремих видів агробізнесу як у сфері традиційного сільськогосподарського виробництва, так і альтернативних форм його ведення, правового забезпечення продовольчої безпеки держави, видів і форм державної підтримки сільського господарства, сільськогосподарського дорадництва, сталого розвитку сільських територій, основ компаративістського аграрного права, особливостей розвитку агросфери в умовах СОТ та ЄС, необхідних для виконання своїх функцій у процесі майбутньої трудової та наукової діяльності і розвитку кар'єри, засновані на здобутих знаннях з даної навчальної дисципліни.

2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:

а) Навчальна дисципліна «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» належить до дисциплін практично-професійного циклу, входить до ядра освітньо-професійної програми за третім рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє набуттю майбутніми докторами філософії знання фундаментальних засад аграрного права, сучасного аграрного законодавства, перспектив його розвитку та практики його застосування.

б) При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з наступних дисциплін – конституційне право, аграрне право, земельне право, господарське право, екологічне право, адміністративне право, цивільне право, міжнародне право, господарський процес, «Правові основи агробізнесу», «Публічно-приватне партнерство в агробізнесі», «Сільськогосподарське право ЄС», «Агроекологічне право», «Відповідальність за правопорушення в агросфері», «Юридичний консалтинг у рослинництві та тваринництві», «Ветеринарне право».

в) Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін – «Актуальні проблеми правового забезпечення традиційного та альтернативних форм сільського господарства», «Актуальні правові проблеми функціонування та розвитку суб'єктів аграрного права», «Актуальні питання права власності на землю», «Сучасні теоретико-правові питання охорони земель», «Актуальні питання правового регулювання користування земельними ділянками та ін.

3. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти.

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери»:

ПК – 1. Знання та розуміння юридичної природи категорій «аграрне право», «сталий розвиток» та «агросфера».

ПК – 2. Розуміння сутності сталого розвитку агросфери, визначення його ознак, принципів, міжнародних та національних основ регулювання.

ПК – 3. Здатність класифікувати види аграрних відносин в агросфері за критеріями, напрацьованими та запропонованими науковою доктриною.

ПК – 4. Уміння аналізувати національні та міжнародні джерела правової та наукової інформації при підготовці до практичних занять.

ПК – 5. Знання принципів правового регулювання відносин в агросфері в умовах сталого розвитку.

ПК – 6. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні та практичні проблеми аграрного права, формувати теоретико-практичні підходи у сфері правового регулювання аграрних відносин.

ПК – 7. Уміння самостійно поповнювати знання та використовувати їх в практиці застосування аграрного та іншого законодавства у сфері регулювання аграрних відносин.

ПК – 8. Здатність застосовувати діалектичний, формально-логічний, герменевтичний, порівняльно-правовий та інші спеціальні юридичні методи дослідження під час наукових пошуків у сфері аграрного права.

ПК – 9. Знання особливостей організаційно-правових форм суб'єктів агробізнесу.

ПК – 10. Знання основних засад та стратегічних цілей державної та регіональної аграрної політики в аспекті сталого розвитку агросфери.

ПК – 11. Знання механізму вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні відносин в агросфері.

ПК – 12. Знання та навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері безпеки та якості сільськогосподарської продукції як основи продовольчої безпеки.

ПК – 13. Уміння моделювати правові ситуації у сфері аграрного права.

ПК – 14. Здатність підбирати та узагальнювати нормативно-правові акти, що регулюють аграрні відносини, з метою критично-конструктивного їх оцінювання.

ПК – 15. Опанування особливостей правового регулювання відносин з виробництва продукції рослинництва, тваринництва, аквакультури та агролісівництва.

ПК – 16. Опанування особливостей правового регулювання відносин щодо забезпечення біобезпеки та альтернативних форм ведення сільськогосподарського виробництва.

ПК – 17. Здатність формулювати аргументовані висновки щодо правових та процедурних аспектів ведення органічного сільськогосподарського виробництва.

ПК – 18. Уміння здійснювати аналіз правових документів, узагальнювати судову практику з аграрних питань для однакового застосування норм у повторюваних типових правових ситуаціях та застосовувати аналогію права чи аналогію закону як засобу усунення прогалин у законодавстві.

ПК – 19. Навички підготовки проектів правозастосування у галузі аграрних правовідносин в умовах сталого розвитку агросфери, зокрема проектів локальних внутрішньогосподарських та інших юридичних актів і процесуальних документів.

ПК – 20. Здатність надавати консультації при вирішенні казусів та спорів у сфері аграрного права.

ПК – 21. Уміння застосовувати законодавство ЄС та право СОТ у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, ведення органічного виробництва, сільськогосподарського дорадництва та сталого розвитку сільських територій.

ПК – 22. Уміння фахово і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати з метою захисту аграрних прав, зокрема на забезпечення безпечним та якісним продовольством.

ПК – 23. Здатність складати правові документи та надавати юридичні консультації з приводу відносин в агросфері.

ПК – 24. Опанування інноваційних підходів в процесі правового забезпечення відносин в агросфері.

ПК – 25. Здатність до виявлення соціально-ціннісних орієнтацій щодо реалізації аграрних прав та обов'язків при здійсненні наукової та професійної діяльності, а також вміння самостійно приймати справедливе рішення у процесі застосування аграрного законодавства.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

4. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти.

У результаті освоєння навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1. Здатність продемонструвати на підставі аналізу сучасних наукових підходів знання і розуміння юридичної природи категорій «аграрне право», «сталий розвиток» та «агросфера».

РНС НД – 2. Інтерпретувати сутність сталого розвитку агросфери, його ознаки, принципи, міжнародні та національні основи регулювання.

РНС НД – 3. Класифікувати види аграрних відносин в агросфері за критеріями, напрацьованими та запропонованими науковою доктриною.

РНС НД – 4. Демонструвати розуміння й навички аналізу національних та міжнародних джерел правової та наукової інформації при підготовці до практичних занять.

РНС НД – 5. Продемонструвати знання та розуміння принципів правового регулювання відносин в агросфері в умовах сталого розвитку.

РНС НД – 6. Здатність надати оцінку правовим ситуаціям, самостійно вирішувати науково-теоретичні та практичні проблеми аграрного права, формувати теоретико-практичні підходи у сфері правового регулювання аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери.

РНС НД – 7. Продемонструвати вміння самостійно поповнювати знання та використовувати їх в практиці застосування аграрного та іншого законодавства у сфері регулювання аграрних відносин.

РНС НД – 8. Продемонструвати уміння застосовувати діалектичний, формально-логічний, герменевтичний, порівняльно-правовий та інші спеціальні юридичні методи дослідження під час наукових пошуків у сфері аграрного права

РНС НД – 9. Здатність продемонструвати уміння формулювати нові гіпотези та розв'язувати наукові проблеми у сфері аграрного права.

РНС НД – 10. Охарактеризувати особливості організаційно-правових форм суб'єктів агробізнесу.

РНС НД – 11. Аналізувати основні засади та стратегічні цілі державної та регіональної аграрної політики в аспекті сталого розвитку агросфери.

РНС НД – 12. Проаналізувати механізм вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні відносин в агросфері.

РНС НД – 13. Здатність застосовувати та реалізовувати норми матеріального і процесуального права у сфері безпечності та якості сільськогосподарської продукції як основи продовольчої безпеки.

РНС НД – 14. Здатність моделювати правові ситуації у сфері аграрного права в умовах сталого розвитку агросфери.

РНС НД – 15. Здатність надавати консультації щодо можливих способів захисту аграрних прав, підбирати та узагальнювати нормативно-правові акти, що регулюють аграрні відносини.

РНС НД – 16. Визначати особливості публічного і приватного права в контексті правового регулювання відносин з виробництва продукції рослинництва, тваринництва, аквакультури та агролісівництва.

РНС НД – 17. Виявляти проблеми і особливості у правовому регулюванні відносин щодо забезпечення біобезпеки та альтернативних форм ведення сільськогосподарського виробництва і пропонувати способи їх вирішення з використанням можливих інновацій аграрно-правової науки.

РНС НД – 18. Проаналізувати правові та процедурні аспекти ведення органічного сільськогосподарського виробництва.

РНС НД – 19. Здатність здійснювати аналіз правових документів, узагальнювати судову практику з аграрних питань для однакового застосування норм у повторюваних типових правових ситуаціях.

РНС НД – 20. Демонструвати здатність застосовувати аналогію права чи аналогію закону як засобу усунення прогалин в аграрному законодавстві щодо регулювання діяльності в агросфері.

РНС НД – 21. Демонструвати здатність застосовувати законодавство ЄС та право СОТ у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, ведення органічного виробництва, сільськогосподарського дорадництва та сталого розвитку сільських територій. загрози продовольчої безпеки та обирати шляхи і способи їх подолання.

РНС НД – 22. Продемонструвати навички підготовки проектів правових документів та уміння надавати юридичні консультації у галузі аграрних правовідносин в умовах сталого розвитку агросфери.

РНС НД – 23. Визначати правове забезпечення прав людини і громадянина на якісну та безпечну сільськогосподарську продукцію, екологізацію аграрного виробництва та органічне сільськогосподарське виробництво.

РНС НД – 24. Відшуковувати інформацію аграрно-правового спрямування, використовувати інформаційні технології і бази даних для професійної діяльності, а також інші інноваційні підходи в процесі правового забезпечення відносин в агросфері.

РНС НД – 25. Проаналізувати та виявляти соціально-ціннісні орієнтації щодо реалізації аграрних прав та обов'язків при здійсненні наукової та професійної діяльності, а також вміти самостійно приймати справедливе рішення у процесі застосування аграрного законодавства.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми

визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 6 Кількість модулів*: 4 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи здобувача - 6	Рівень освіти – третій (доктор філософії) Галузь знань – 08 «Право»/ 29«Міжнародні відносини» Спеціальність –081 «Право» / 293 «Міжнародне право»	Варіативна Модуль 1 Лекції: 12 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 28 Колоквіум: 2 Модуль 2 Лекції: 10 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 28 Кейс-студія: 2 Види контролю: поточний контроль; семестровий залік; Модуль 3 Лекції: 8 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 28 Групові проекти: 2 Модуль 4 Лекції: 10

* рекомендовано: не більше 3 модулів для навчальних дисципліни, які вивчаються 1 семестр; не більше 6 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються 2 семестри.

		Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 28 Колоквіум: 2 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)
--	--	--

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Державна аграрна політика та сталий розвиток агросфери.

Агросфера як основа предмета аграрного права. Основні доктрини та системоутворюючі категорії аграрного права. Поняття та предмет аграрного права. Теорія і методологія аграрно-правового регулювання. Принципи аграрного права в умовах сталого розвитку агросфери. Система сучасного аграрного права. Аграрні правовідносини, їх елементи та класифікація. Приватні та публічні засади регулювання відносин в агросфері. Аграрна реформа, її генеза і напрями. Сталий розвиток як пріоритетний напрям аграрно-правового регулювання. Міжнародні та національні засади забезпечення сталого розвитку агросфери. Аграрне законодавство України: поняття, класифікація, рівні, перспективи розвитку. Локальні внутрішньогосподарські нормативно-правові акти сільськогосподарських підприємств. Державна та регіональна аграрна політика в Україні, стратегічні цілі та завдання. Поняття та принципи державно-правового регулювання сільського господарства, його інституційні засади, форми та методи. Публічно-приватне партнерство у сільському господарстві, державна підтримка та інноваційно-інвестиційний розвиток агросфери. Поняття, ознаки, принципи та правове забезпечення продовольчої безпеки, сталого розвитку агросфери і сільських територій в умовах глобалізації.

Модуль 2. Організаційно-правові форми агробізнесу в Україні.

Особливості правового становища фермерських господарств, сімейних фермерських господарств, сільськогосподарських виробничих і обслуговуючих

кооперативів, аграрних холдингових компаній, сільськогосподарських акціонерних товариств і сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості створення, функціонування і припинення діяльності вказаних суб'єктів агробізнесу. Правовий режим їх майна. Фермерське та інше сільськогосподарське землекористування. Членські відносини у фермерських господарствах, сімейних фермерських господарствах та сільськогосподарських кооперативах, а також особливості врегулювання трудових відносин у сільськогосподарських підприємствах. Поняття, юридичні ознаки особистих селянських господарств. Сільський (зелений туризм): поняття, види, правове регулювання. Порядок обліку, набуття земельних ділянок та припинення ведення особистого селянського господарства. Аграрний ринок в системі агробізнесу: правова основа.

Модуль 3. Загальні правові засади ведення сталого сільськогосподарського виробництва.

Традиційне сільськогосподарське виробництво. Правові засади сталої виробничо-господарської діяльності суб'єктів агробізнесу. Бізнес-планування агробізнесу. Спеціалізація аграрного виробництва. Підсобні виробництва та промисли в агросфері. Альтернативні форми сільськогосподарського виробництва: поняття, види, правові засади. Правовий механізм забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Екологізація аграрного виробництва: поняття, напрями, нормативна основа. Правове забезпечення біобезпеки в агросфері. Використання ГМО при виробництві сільськогосподарської продукції. Органічне сільськогосподарське виробництво: поняття, вимоги, нормативне регулювання. Суб'єкти органічного виробництва. Сертифікація органічного сільськогосподарського виробництва. Маркування та обіг органічної сільськогосподарської продукції. Державний контроль в агросфері. Особливості та види договірних відносин суб'єктів агробізнесу.

Модуль 4. Правове забезпечення окремих видів агробізнесу в умовах сталого розвитку. Компаративістське аграрне право.

Правові засади ведення агробізнесу у рослинництві, тваринництві, аквакультурі і агролісівництві. Сталий розвиток сільських територій та агросфери: теоретико-правові підходи. Диверсифікація сільських територій і агробізнесу. Аграрні права. Захист прав суб'єктів агробізнесу. Рейдерство. Захист від захоплення врожаю сільськогосподарських культур.

Компаративістські підходи до регулювання аграрних відносин. Міжнародні договори в агросфері. Кодекс Аліментаріус як основа міжнародно-правового регулювання у сфері якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Угоди СОТ «Про сільське господарство», «Про застосування санітарних та фітосанітарних заходів», «Про технічні бар'єри у торгівлі». Аграрне законодавство зарубіжних країн. Поняття, напрями і перспективи адаптації аграрного законодавства України до вимог законодавства ЄС. Основні напрями та цілі спільної аграрної політики ЄС. Правове регулювання аграрних відносин в ЄС. Особливості державної підтримки суб'єктів агробізнесу в ЄС.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери»

4.1. Форми організації освітнього процесу

Основними формами освітнього процесу з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» є:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна підготовка студента;
- 3) практична підготовка студента;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять з аграрного права є:

1) *Лекція* – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекція вводить студентів в галузь наукових знань з

аграрного права, знайомить їх з основними науково-теоретичними положеннями і методологією аграрного права, показує взаємозв'язок з іншими галузями права. Лекція визначає зміст інших видів навчальних занять.

2) *Практичне заняття* – вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни аграрне право.

Практичні заняття спрямовані на закріплення та поглиблення знань, які отримані на лекціях та під час самостійної роботи студентів, а також формування вміння застосовувати їх для розв'язування практичних задач. На цих заняттях, здійснюється активне формування і розвиток у студентів навиків і умінь у галузі аграрного права, які необхідні для наступної професійної діяльності.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь і навичок, розв'язання задач з їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірка та оцінювання. Оцінки, одержані студентом під час практичного заняття, враховуються при визначенні підсумкової кількості балів з аграрного права.

3) *Семінарське заняття* – вид навчального заняття на якому викладач організовує дискусію за попередньо визначених проблемних питань з аграрного права. На семінарських заняттях студенти вчаться вільно обговорювати науково-теоретичні положення з аграрного права, висловлювати свою думку, розвивати самостійність мислення.

Перелік тем семінарських занять визначається навчальною програмою з аграрного права. На кожному семінарському занятті викладач оцінює рівень підготовлених студентами рефератів, виступів, активність їх в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Оцінки за кожне семінарське заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки з аграрного права.

4) *Індивідуальне заняття* – вид навчального заняття, проводиться з окремими студентами, які виявили особливі здібності в навчанні та схильність

до науково-дослідної роботи і творчої діяльності з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуального творчого обдарування. Видами індивідуальних занять є – реферати, курсові роботи, наукові доповіді. Вони виконуються студентами у терміни передбачені, навчальним планом під керівництвом викладача.

Індивідуальні заняття можуть проводитися для студентів, які мають певні відставання у навчанні. Індивідуальні заняття організовуються у позанавчальний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

5) *Консультація* – вид навчального заняття, на якому студент отримує від викладача відповіді на окремі питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного застосування. Консультація проводиться за графіком, який складається кафедрою. При необхідності, на прохання студентів консультації можуть проводитися поза графіком.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Зміст та призначення самостійної роботи здобувачів.

Самостійна робота здобувача – це самостійна діяльність здобувача вищої освіти, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувач за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі.

Призначенням самостійної роботи студента є: 1) поглиблення власних уявлень про окремі теоретико-правові та методологічні засади правового забезпечення аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери, системоутворюючі категорії аграрного права, особливості правового становища суб'єктів агробізнесу, правове регулювання їх сталої сільськогосподарської діяльності, компаративістські підходи до регулювання аграрних відносин; 2) формування на цій основі загальних, фахових та предметних компетентностей у сфері регулювання аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери.

2. Форми самостійної роботи здобувачів:

- 1) підготовка до практичних занять;
- 2) відпрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 3) підготовка рефератів;
- 4) підготовка наукової доповіді та виступ на засіданні наукового гуртка;
- 5) підготовка до поточного контролю та іспитів;
- 6) огляд літератури та робота з нею;
- 7) складання бібліографічних описів;
- 8) підготовка есе за вузькоспеціальною проблемною тематикою;
- 9) написання наукових статей, тез наукових доповідей;
- 10) підготовка до усної презентації та виступ з нею;
- 11) складання тематичних кросвордів, розробка схем і таблиць;
- 12) підготовка портфоліо з аграрно-правової тематики;
- 13) розробка кейсів;
- 14) головування та активна участь у засіданнях наукового гуртка;
- 15) керівництво командою або активна участь у командній роботі при підготовці ділових ігор.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології вивчення курсу «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери»: інформаційно-комунікаційна технологія, проблемне навчання, аудіо-візуальні технології, технологія студентоцентристського навчання, ігрова технологія тощо.

Інформаційно-комунікаційна. Передбачає у процесі вивчення курсу «Аграрне право» широке використання інформаційно-орієнтованих засобів навчання на базі сучасних комп'ютерів та телекомунікаційних мереж. Широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій надає можливість доступу до інформаційних ресурсів бібліотеки Університету та роботу із законодавчою базою.

Ігрова технологія. Гра, як вид навчальної діяльності в умовах конкретної ситуації спрямована на засвоєння соціального досвіду, в якому формуються

вміння та навички студента у вивченні навчальної дисципліни. Проводиться у формі ділової гри, моделювання судового розгляду з будь-якої конкретної задачі. При вивченні теми «Правове становище сільськогосподарського кооперативу» кафедрою рекомендується проведення ділової гри у формі судового засідання щодо розгляду справи про відшкодування шкоди, завданої сільськогосподарському кооперативу його членами та працівниками, до якої залучаються всі студенти групи.

Інтерактивна технологія. Інтерактивне навчання ґрунтується на концепції ідеї співробітництва, взаємного навчання. Процес пізнання відбувається за умови активної взаємодії усіх учасників навчального процесу шляхом кооперативного, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання та опрацювання дискусійних питань. Знаходить свій прояв у формі ставлення запитань на лекціях та практичних заняттях, формулювання відповідей, більш детальне доповнення відповідей.

Інтенсифікація навчання на основі опорних схем і знакових моделей. Необхідний для вивчення матеріал подається великими дозами шляхом поблочного його структурування; у вигляді опорних схем-конспектів, таблиць, графіків. Формою впровадження є доведення матеріалу з курсу «аграрне право» у формі опорного конспекту.

Дискусійний спосіб вивчення. При зазначеній організації навчального процесу відбувається динамічне спілкування між студентами в парах, коли учасники такого процесу вчать один одного. Проявляється у формі вирішення задач з аграрного права, коли при цьому аудиторія поділяється на групи, кожна з яких наділяється своїм завданням.

Кафедрою земельного та аграрного права використовуються паралельно **традиційні та інтерактивні методи навчання**: проведення лекцій (відео-лекцій), практичних занять у формі дискусій, ділових ігор, моделювання вирішення задач, розроблення таблиць та графіків, організація дебатів, проведення відео-конференцій; метод «мозкової атаки», «круглий стіл», ситуативний аналіз тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Поточний контроль знань здобувачів

Видами поточного контролю знань здобувачів є оперативний та рубіжний (модульний).

Оперативний поточний контроль охоплює індивідуальний або груповий контроль засвоєння навчального матеріалу, перевірку підготовленості здобувачів до виконання практичних та семінарських занять, ходу виконання окремих розділів індивідуальних завдань.

Рубіжний (модульний) контроль полягає у перевірці знань і практичної підготовленості здобувачів з певної завершеної частини навчальної дисципліни (модуля), умінь виконання індивідуальних завдань, що підлягають виконанню на час проведення такого контролю. Це певний проміжний підсумок роботи здобувача, що дає змогу поглибити і зміцнити його знання.

До фонду оціночних засобів поточного контролю знань здобувачів входять: письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, розв'язання задач, виконання вправ тощо); тестування знань здобувачів з певного розділу (теми) або з певних питань лекційного курсу, усне опитування, виступ на семінарських заняттях (з рефератом, участь у дискусії); перевірки домашніх завдань; участь у наукових конференціях, гуртках, конкурсах, олімпіадах; виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, доповідей, кросвордів, есе тощо та їх презентація, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка реферативних матеріалів з публікацій; написання наукової статті; інші форми роботи); оцінка знань, вмінь, навичок та рівня набутих компетентностей відповідно до розрахункової шкали.

Поточний контроль здійснюється викладачами, які ведуть лекційні та семінарські заняття як під час аудиторних занять, так і в час позааудиторної

роботи (захист наукових доповідей, написання наукових статей, тез наукових доповідей на конференцію тощо) у терміни, визначені робочим планом навчальної дисципліни.

Завданнями поточного контролю з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» є перевірка розуміння та засвоєння здобувачами певного матеріалу, вироблених навичок, умінь розв'язувати практичні завдання та виконання іншої самостійної роботи, здатності осмислити зміст теми чи розділу з вивчення навчальної дисципліни.

Критерії поточного контролю знань здобувачів з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери»: систематичність та активність роботи на лекційних і семінарських заняттях, повнота і ґрунтовність відповіді на питання плану семінарського заняття; умінь обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повнота і переконливість наведених доводів при розв'язанні казусів; посилення на норми національного та міжнародного права, судову та правозастосовну практику за поточною темою; виконання письмових практичних завдань; виконання контрольних та інших самостійних робіт.

Загальна кількість балів за поточний контроль складає 40 балів. Поточне оцінювання знань з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» включає успішність засвоєння певного матеріалу за результатами семінарських занять від 0 до 30 балів, з яких від 0 до 5 балів становить результат за написання двох контрольних робіт, та виконання самостійної роботи від 0 до 10 балів.

Результати поточного оцінювання студентів на семінарських заняттях розраховуються за шкалою від 0 до 2 балу по накопичувальній системі (від 0 до 20 балів за 10 занять). Результати поточного оцінювання студентів при написанні контрольної роботи оцінюються за шкалою від 0 до 5 балів, протягом курсу передбачені дві контрольні роботи.

Розрахункова шкала та рівень оцінювання роботи студентів на семінарському занятті (усна відповідь, виконання практичного завдання, підготовка презентації, наукової доповіді тощо)

Рівень оцінювання знань	Розрахункова шкала знань	Компетентності рівня знань
Відмінний рівень	2	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми. Виявляє високу активність роботи на занятті. Вміє застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи спеціальну термінологію. Здатен опрацьовувати та застосовувати акти аграрного законодавства.
Типовий рівень	1,5	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей, також недостатньо вміє самостійно обґрунтувати та інтерпретувати результати, не може вийти за межі теми. Має певні складнощі при застосуванні актів аграрного законодавства.
Пороговий рівень	1	Студент має прогалини в знаннях з теми. Надає неповні відповіді й допускає помилки при розв'язанні завдань. Має складності при застосуванні актів аграрного законодавства та визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання.
Незадовільний рівень	0	Студент має фрагментарні знання з теми або відсутність таких знань. Не обґрунтовує відповіді за темою заняття, допускає істотні помилки при розв'язанні завдань. Пасивність у роботі на практичних заняттях. Не володіє навичками застосування актів аграрного законодавства.

В процесі поточного контролю рівня знань здобувачів після другого та четвертого блоків вивчення навчального матеріалу проводяться письмові контрольні роботи (тестування) за розрахунковою шкалою від 0 до 5 балів по накопичувальній системі (від 0 до 10 балів за 2 роботи).

Розрахункова шкала та рівень оцінювання контрольної роботи (письмова контрольна робота або тестування)

Рівень оцінювання знань	Розрахункова шкала знань	Компетентності рівня знань
Відмінний рівень	5	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з відповідного навчального матеріалу. Знає зміст чинного аграрного законодавства, вміє застосовувати його для вирішення передбачених завдань. Вміє використовувати здобуті теоретичні знання для розв'язання поставлених проблем.
Типовий рівень	4-3	Здобувач має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей, також недостатньо вміє самостійно обґрунтувати та інтерпретувати результати. Вміє застосовувати акти аграрного законодавства та знає їх основний зміст, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
Пороговий рівень	2-1	Здобувач має знання з відповідного блоку навчального матеріалу, але може допускати суттєві помилки. Має певні складнощі при застосуванні актів аграрного законодавства.
Незадовільний рівень	0	Здобувач має фрагментарні знання з навчального матеріалу відповідного блоку. Не володіє термінологією, не орієнтується у змісті основного навчального матеріалу.

Виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» оцінюється за розрахунковою шкалою від 0 до 10 балів. Оцінювання здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій для індивідуальної роботи студентів з навчальної дисципліни «Аграрне право».

Розрахункова шкала та рівні оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи здобувачів (реферат, доповідь, наукова стаття, тези доповіді та ін.)

Рівень оцінювання знань	Розрахункова шкала знань	Компетентності рівня знань
Відмінний рівень	10	Запропонована здобувачем робота викладена в обсязі, що вимагається. Робота має самостійний характер, достатній рівень для поставленої проблеми та її вирішення. Спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, має змістовний аналіз аграрного законодавства, містить нову інформацію з даного питання і пропозиції щодо її застосування.
Типовий рівень	6	Запропонована здобувачем робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і законодавчий матеріал, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
Пороговий рівень	3	Робота спирається на базовий теоретичний матеріал, але не має самостійного характеру. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми, містить протиріччя з положеннями чинного законодавства, відсутня достатня аргументація висновків.
Незадовільний рівень	0	Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу. Тема дослідження не розкрита. Не відповідає вимогам, що передбачені до оформлення відповідного виду робіт.

Поточний контроль основної частини матеріалу навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» рекомендується завершувати не пізніше передостаннього навчального тижня семестру. Перелік питань, завдань та тестів, порядок і час їх складання доводяться до відома здобувачів.

Підсумковий контроль знань здобувачів

Підсумковий контроль – це семестровий контроль, що проводиться в обсязі навчальних матеріалів, визначеному робочою навчальною програмою навчальної дисципліни, що вивчається протягом семестру у терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Завданням підсумкового контролю є перевірка засвоєння здобувачем теоретичного і практичного матеріалу з навчальної дисципліни, розуміння програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчо використовувати накопичені знання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблематики з навчальної дисципліни.

Формами підсумкового контролю є залік та іспит.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» проводиться у формі іспиту.

Фонд оціночних засобів підсумкового контролю навчальної дисципліни «Аграрне право» складає перелік питань, які дозволяють оцінити знання, вміння та рівень набутих компетентностей відповідно до визначеної розрахункової шкали. Основні питання з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» містяться у екзаменаційних білетах, які містять по три питання.

До іспиту допускаються здобувачі, які були присутніми на лекційних заняттях з навчальної дисципліни і набрали не менше мінімальної кількості балів за результатами роботи на семінарських заняттях (20 балів).

До відомості обліку підсумкової успішності заносяться сумарні результати в балах поточного та підсумкового контролю знань здобувачів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку згідно зі шкалою критеріїв та рівнів підсумкового оцінювання знань здобувачів.

Критерії та рівні підсумкового оцінювання знань здобувачів

Підсумкове оцінювання рівня знань здобувачів з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери» здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань студентів за 100-бальною шкалою.

Результати поточного контролю розраховуються за шкалою від 0 до 40 балів; підсумковий контроль знань студентів оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів.

Розподіл балів поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Аграрне право»

Поточний контроль (від 0-2 балів; 10 занять)	Письмова контрольна робота (тестування) (від 0 до 5 балів; 2 роботи)	Самостійна робота (від 0 до 10 балів)	Загальна кількість балів за поточний контроль	Підсумковий контроль (іспит)	Сумарний результат поточного та підсумкового контролів
0 – 20	0 – 10	0 – 10	0 – 40	0-60	0-100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку згідно зі шкалою, наведеною нижче.

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75-79
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але із значною кількістю недоліків	3	70-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язково-повторний курс		1-34

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти.

Конституція України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст. 144.

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р., № 2768-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – Ч. 1. – Ст. 3248

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-IV // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 р., № 5293-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – № 43. – Ст. 616.

Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 р., № 1492-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 21. – Ст. 157.

Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.06.2005 р., № 2662-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 31. – Ст. 419.

Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2018. – № 36. – Ст. 275.

Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р., № 1877-IV // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 30. – Ст. 1987.

Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007 р., № 1103-V // Офіц. вісн. України. – 2007. – №45. – Ст. 1837.

Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 04.07.2002 р., № 37-IV // Відом. Верховн. Ради України. – 2002. – №35. – Ст. 258.

Про ідентифікацію та реєстрацію тварин: Закон України від 4 червня 2009 р., № 1445-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 42. – Ст. 635.

Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 р., № 1870-IV // Відом. Верховн. Ради України – 2004. – № 47. – Ст. 513.

Про насіння і садивний матеріал: Закон України в редакції від 02.10.2012 р., № 5397-VI // Відом. Верховн. Ради України. – 2013. – № 42. – Ст. 585.

Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 22.07.2014 № 1602-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 41-42. – Ст. 2024.

Про племінну справу у тваринництві: Закон України в редакції від 21.12.1999 р., № 1328-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – №6-7. – Ст. 37.

Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17.07.1997 р., № 469/97-ВР (в редакції Закону від 20.11.2012 р., № 5495-VI) // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 39. – Ст. 261.

Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р., № 973-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 45. – Ст. 363.

Угода про сільське господарство: угода від 15 квітня 1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2989.

2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо.

Основна література:

1. Аграрне право: підруч. / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за ред. А. М. Статівки. – Вид. 2-е, змін. Х.: Право, 2019. 416 с.

2. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції: навч. посіб. / за ред. д.ю.н., проф. А. М. Статівки. Х.: Юрайт, 2015. 288 с.

3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 16. Земельне та аграрне право / редкол.: М.В. Шульга (гол.), В.В. Носік, П.Ф. Кулинич (заст. гол.) та ін. Х.: Право, 2019. 696 с.

4. Аграрне право: посіб. для підгот. до іспиту / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за заг. ред. А.М. Статівки. – 3-тє вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2019. 202 с.

5. Курман Т.В. Сталий розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення: моногр. Харків: Юрайт, 2018. 376 с.

Додаткова література:

1. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: кол. моногр. / відп. ред. Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 722 с.
2. Державна аграрна політика України: проблеми правового забезпечення: моногр. / за ред. В. Ю. Уркевича та М. В. Шульги. К. : Видавець О. М. Ешке, 2014. 260 с.
3. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: Монографія. К.: Логос, 2011. 688 с.
4. Курман Т. В. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 7. С. 97–102.
5. Науково-практичний коментар Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» / за ред. А. М. Статівки. Х.: Юрайт, 2013. 432 с.
6. Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: моногр. / за заг. ред. М.В. Шульги. Х.: Юрайт, 2020. 308 с.
7. Полюхович Л. І. Правове забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації в Україні у контексті вимог СОТ: Монографія / Л. І. Полюхович. К: Видавець О.М.Ешке, 2014. 208 с.
8. Проблеми правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні: моногр. / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х. : Право, 2016. 360 с.
9. Стативка А.Н. Новые виды договорных отношений с участием аграрных товаропроизводителей: моногр. / А.Н. Стативка. Х.: Право, 1999. 124 с.
10. Шульга М.В. Фермерське господарство: правові засади створення, функціонування та припинення: навч.-практ. посіб. / М.В. Шульга, В.П.

Жушман, П.Ф. Кулинич, В.Ю. Уркевич. Х.: Одіссей, 2004. 424 с.

3. Інтернет-ресурси.

1. Законодавство України. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: http://10.106.3.2/index.php?option=com_k2&view=item&id=65:elektronni-resursi.
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
6. Асоціація фермерів та приватних землевласників України. URL: <http://farmer.co.ua/>

4. СЕНМК

1. Аграрне право [Текст]: Підручник / за ред.: В. П. Жушман, А. М. Статівка ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х.: Право, 2010. 296 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=181:denna-forma-navchannya&Itemid=151.
2. Методичні рекомендації для індивідуальної роботи. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/PROGRAMS_2012/Pr_0004.pdf.
3. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Аграрне право». URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2018/NMP_0001.pdf.

4. Програма навчальної дисципліни «Аграрне право». URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/PROGRAMS_2018/Pr_0120.pdf.

5. Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни «Аграрне право». URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/PROGRAMS_2012/Pr_0108.pdf.

4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Необхідною умовою якісної освіти є сучасна та досконала матеріально-технічна база вищого навчального закладу.

Кафедра земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого має у своєму розпорядженні:

- відповідної санітарно-технічним нормам матеріально-технічну базу, що забезпечує проведення ділових ігор, практичних та науково-дослідних робіт здобувачів, які передбачені навчальним планом;

- необхідне забезпечення навчальною та методичною літературою;

- комп'ютерні аудиторії з необхідним програмним забезпеченням;

- аудиторії, обладнані проектором з екраном та інтерактивними дошками, де завдяки приладу проводяться різноманітні презентації з візуальним зображенням та приведеними прикладів;

- технічну підтримку та забезпечення розвитку локальної комп'ютерної мережі університету, маршрутизатори (р'ютери), безпроводні точки доступу, для підключення до локальних мереж університету та для підключення до мережі Інтернету через wifi-доступ;

- матеріально-технічні умови для самоосвіти та розвитку особистості здобувача, для чого має відповідні нормативам читальні зали, комп'ютерні класи, навчальні аудиторії, зали для занять діловими іграми, в тому числі в поза аудиторний час.

На виконання вимог законодавства про вищу освіту спрямовано діяльність керівництва та вченої ради університету.

Дисплейний час на 1 студента в рік не менше 20 годин.

Оснащення обладнанням забезпечує проведення презентацій, науково-дослідних робіт, ділових ігор, практичних робіт з навчальних дисциплін згідно з навчальним планом.

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	ПК – 1. Здатність до розуміння юридичної природи категорій «аграрне право», «сталий розвиток» та «агросфера».
ЗК – 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.	ПК – 24. Опанування інноваційних підходів в процесі правового забезпечення відносин в агросфері.
ЗК – 5. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.	ПК – 22. Уміння фахово і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати з метою захисту аграрних прав, зокрема на забезпечення безпечним та якісним продовольством.
ЗК – 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.	ПК – 4. Уміння аналізувати національні та міжнародні джерела правової та наукової інформації при підготовці до практичних занять.
ЗК – 9. Здатність працювати самостійно.	ПК – 6. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні та практичні проблеми аграрного права, формувати теоретико-практичні підходи у сфері правового регулювання аграрних відносин.
ЗК – 13. Здатність до самоосвіти та навчання протягом усього життя.	ПК – 7. Уміння самостійно поповнювати знання та використовувати їх в практиці застосування аграрного та іншого законодавства у сфері регулювання аграрних відносин.
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
ФКС – 1. Знання теорії (філософії) права.	ПК – 8. Здатність застосовувати діалектичний, формально-логічний, герменевтичний, порівняльно-правовий та інші спеціальні юридичні методи дослідження під час наукових пошуків у сфері аграрного права.

ФКС – 6.Знання основ права Ради Європи та права Європейського Союзу.	ПК – 21. Уміння застосовувати законодавство ЄС та право СОТ у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, ведення органічного виробництва, сільськогосподарського дорадництва та сталого розвитку сільських територій.
ФКС – 7.Знання засад і принципів національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПК – 5. Знання принципів правового регулювання відносин в агросфері в умовах сталого розвитку. ПК – 10. Знання основних засад та стратегічних цілей державної та регіональної аграрної політики в аспекті сталого розвитку агросфери.
ФКС – 8. Навички реалізації та застосування матеріального і процесуального права.	ПК – 12. Знання та навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері безпеності та якості сільськогосподарської продукції як основи продовольчої безпеки.
ФКС – 9.Уміння моделювати правові ситуації у професійній діяльності.	ПК – 13. Уміння моделювати правові ситуації у сфері аграрного права.
ФКС – 10.Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.	ПК – 18. Уміння здійснювати аналіз правових документів, узагальнювати судову практику з аграрних питань для однакового застосування норм у повторюваних типових правових ситуаціях та застосовувати аналогію права чи аналогію закону як засобу усунення прогалин у законодавстві.
ФКС – 11.Знання правил, методів, прийомів і засобів юридичної техніки.	ПК – 23. Здатність складати правові документи та надавати юридичні консультації з приводу відносин в агросфері
ФКС – 13. Здатність виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення.	ПК – 11. Знання механізму вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні відносин в агросфері.
ФКС – 16. Навички логічного, критичного і системного аналізу правових документів.	ПК – 14. Здатність підбирати та узагальнювати нормативно-правові акти, що регулюють аграрні відносини, з метою критично-конструктивного їх оцінювання.
ФКС – 17. Навички консультування з правових питань.	ПК – 20. Здатність надавати консультації при вирішенні казусів та спорів у сфері аграрного права.
ФКС – 18. Навички самостійної підготовки	ПК – 19. Навички підготовки проектів

проектів актів правозастосування.	правозастосування у галузі аграрних правовідносин в умовах сталого розвитку агросфери, зокрема проектів локальних внутрішньогосподарських та інших юридичних актів і процесуальних документів.
ФКС – 19. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПК – 17. Здатність формулювати аргументовані висновки щодо правових та процедурних аспектів ведення органічного сільськогосподарського виробництва.
ФКС – 20. Знання основ юридичної деонтології.	ПК – 25. Здатність до виявлення соціально-ціннісних орієнтацій щодо реалізації аграрних прав та обов'язків при здійсненні наукової та професійної діяльності, а також вміння самостійно приймати справедливе рішення у процесі застосування аграрного законодавства.
ФКП – фахові компетентності за профілем (спеціалізацією) (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
ФКП – 2	ПК – 2. Розуміння сутності сталого розвитку агросфери, визначення його ознак, принципів, міжнародних та національних основ регулювання.
ФКП – 4	ПК – 3. Здатність класифікувати види аграрних відносин в агросфері за критеріями, напрацьованими та запропонованими науковою доктриною.
ФКП – 12	ПК – 9. Знання особливостей організаційно-правових форм суб'єктів агробізнесу.
ФКП – 23	ПК – 15. Опанування особливостей правового регулювання відносин з виробництва продукції рослинництва, тваринництва, аквакультури та агролісівництва. ПК – 16. Опанування особливостей правового регулювання відносин щодо забезпечення біобезпеки та альтернативних форм ведення сільськогосподарського виробництва.

Додаток 2

**Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у
термінах компетентностей**

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС – 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.	№1	РНС НД 1.2. Інтерпретувати сутність сталого розвитку агросфери, його ознаки, принципи, міжнародні та національні основи регулювання.
РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ та процесів.	№1	РНС НД 1.1. Демонструвати на підставі аналізу сучасних наукових підходів знання і розуміння юридичної природи категорій «аграрне право», «сталий розвиток» та «агросфера».
РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.	№1	РНС НД 1.3. Класифікувати види аграрних відносин в агросфері за критеріями, напрацьованими та запропонованими науковою доктриною.
РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.	№3	РНС НД – 3.4. Виявляти проблеми і особливості у правовому регулюванні відносин щодо забезпечення біобезпеки та альтернативних форм ведення сільськогосподарського виробництва і пропонувати способи їх вирішення з використанням можливих інновацій аграрно-правової науки.
РНС – 5. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання у фундаментальних галузях права.	№1	РНС НД – 1.4. Демонструвати розуміння й навички аналізу національних та міжнародних джерел правової та наукової інформації при підготовці до практичних занять.

РНС – 6. Визначати особливості публічного і приватного права з урахуванням специфіки їх предмета і методів правового регулювання.	№4	РНС НД – 4.1. Визначати особливості публічного і приватного права в контексті правового регулювання відносин з виробництва продукції рослинництва, тваринництва, аквакультури та агролісівництва.
РНС – 7. Характеризувати повноваження органів публічної влади.	№1	РНС НД – 1. 5. Аналізувати основні засади та стратегічні цілі державної та регіональної аграрної політики в аспекті сталого розвитку агросфери.
РНС – 8. Визначати правосуб'єктність суб'єктів приватного права.	№2	РНС НД – 2.1. Охарактеризувати особливості організаційно-правових форм суб'єктів агробізнесу.
РНС – 9. Проаналізувати феномен конституціоналізму у сфері державного і суспільного буття.	№1	РНС НД 1.4. Демонструвати знання і розуміння конституційних норм, що регулюють аграрні відносини та гарантують аграрні права.
РНС – 10. Визначати каталог прав і свобод людини і громадянина та їх право на судовий захист.	№3	РНС НД 3.1. Визначати правове забезпечення прав людини і громадянина на якісну та безпечну сільськогосподарську продукцію, екологізацію аграрного виробництва та органічне сільськогосподарське виробництво.
РНС – 12. Здатність продемонструвати знання і розуміння структурних підсистем матеріального і процесуального права.	№3 №3	РНС НД – 3.2. Здатність застосовувати та реалізовувати норми матеріального і процесуального права у сфері безпечності та якості сільськогосподарської продукції як основи продовольчої безпеки. РНС НД – 3.3. Проаналізувати правові та процедурні аспекти ведення органічного сільськогосподарського виробництва.
РНС – 13. Здатність здійснювати юридичну кваліфікацію.	№2	РНС НД – 2.2. Проаналізувати механізм вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні відносин в агросфері.
РНС – 15. Підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку.	№4	РНС НД – 4.2. Продемонструвати навички підготовки проектів правових документів та уміння надавати юридичні консультації у галузі аграрних правовідносин в умовах сталого розвитку агросфери.
РНС – 14. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз правових документів.	№4	РНС НД – 4.3. Демонструвати здатність застосовувати законодавство ЄС та право СОТ у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, ведення органічного виробництва, сільськогосподарського дорадництва та

		сталого розвитку сільських територій.
РНС – 16. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів права.	№2	РНС НД – 2.3. Здатність надавати консультації щодо можливих способів захисту аграрних прав, підбирати та узагальнювати нормативно-правові акти, що регулюють аграрні відносини.
РНС – 17. Застосовувати набуті знання у стандартних професійних ситуаціях методами відтворення та реконструкції.	№2	РНС НД – 2.4. Здатність моделювати правові ситуації у сфері аграрного права в умовах сталого розвитку агросфери.
	№3	РНС НД – 3.5. Демонструвати здатність застосовувати аналогію права чи аналогію закону як засобу усунення прогалин в аграрному законодавстві щодо регулювання діяльності в агросфері.
РНС – 18. Виокремлювати юридично значущі факти і формулювати обґрунтовані правові висновки.	№2	РНС НД – 2.5. Здатність здійснювати аналіз правових документів, узагальнювати судову практику з аграрних питань для однакового застосування норм у повторюваних типових правових ситуаціях.
	№2	РНС НД 2.6. Формулювати обґрунтовані правові висновки при вирішенні аграрно-правових задач і проблем.
РНС – 19. Використовувати правничу термінологію у процесі професійної діяльності.	№4	РНС НД 4.4. Пояснювати основні категорії, принципи та вимоги до виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції відповідно до права СОТ та законодавства ЄС.
РНС – 20. Відшукувати професійну інформацію й використовувати інформаційні технології і бази даних для професійної діяльності.	№4	РНС НД 4.5. Відшукувати інформацію аграрно-правового спрямування, використовувати інформаційні технології і бази даних для професійної діяльності в процесі правового забезпечення відносин в агросфері.
РНС – 21. Вживати організаційно-правових заходів щодо поширення ідеї правової держави, соціальної справедливості, демократії тощо.	№ 3	РНС НД – 3.6. Проаналізувати та виявляти соціально-ціннісні орієнтації щодо реалізації аграрних прав та обов'язків при здійсненні наукової та професійної діяльності, а також вміти самостійно приймати справедливе рішення у процесі застосування аграрного законодавства.
РНП – результати навчання за спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		

РНП-2	№2	РНС НД – 2.7. Виявляти здатність надати оцінку правовим ситуаціям, самостійно вирішувати науково-теоретичні та практичні проблеми аграрного права, формувати теоретико-практичні підходи у сфері правового регулювання аграрних відносин в умовах сталого розвитку агросфери.
РНП-3	№ 1	РНС НД – 1.7. Продемонструвати вміння застосовувати діалектичний, формально-логічний, герменевтичний, порівняльно-правовий та інші спеціальні юридичні методи дослідження під час наукових пошуків у сфері аграрного права
РНП-7	№3	РНС НД – 3.7. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та розв'язувати наукові проблеми у сфері аграрного права.
РНП-14	№4	РНС НД – 4.6. Продемонструвати вміння самостійно поповнювати знання та використовувати їх в практиці застосування аграрного та іншого законодавства у сфері регулювання аграрних відносин.

